

HITNO!

Prima:
Državno odvjetništvo
Republike Hrvatske
Gajeva 30a
10 000 Zagreb

Zagreb, 9. lipnja 2016.

PODNOŠITELJ: Udruga Franak, Avenija Marina Držića 81b, Zagreb

ZBOG: prekršaja iz čl. 26. stavka 1., podstavka 28. Zakona o potrošačkom kreditiranju
(dalje ZPK)

kao nadležnom tijelu za podnošenje optužnih prijedloga, a temeljem članka 109. Prekršajnog zakona (dalje PZ) odnosno državnom odvjetniku kao ovlaštenom tužitelju u prekršajnim postupcima, zbog osnova sumnje da su u djelovanju osumnjičenih ostvarena sva bitna obilježja gore navedenog prekršaja i to na način kako slijedi, podnosi se sljedeća

PREKRŠAJNA PRIJAVA

protiv

- 1) **ERSTE&STEIERMÄRKISCHE BANK d.d.**, Rijeka, Jadranski trg 3a, MBS 040001037, OIB 23057039320, kao okrivljene pravne osobe te protiv **svih članova Uprave** prvookrivljenog na dan 1. travnja 2014.
- 2) **HYPO ALPE-ADRIA-BANK d.d.**, Zagreb, Slavenska avenija 6, MBS 080072083, OIB 14036333877, kao okrivljene pravne osobe te protiv **svih članova Uprave** drugookrivljenog na dan 1. travnja 2014.
- 3) **OTP banka d.d.**, Zadar, Ulica Domovinskog rata 3, MBS 060000531, OIB 52508873833, kao okrivljene pravne osobe te protiv **svih članova Uprave** trećeokrivljenog na dan 1. travnja 2014.
- 4) **PRIVREDNA BANKA ZAGREB d.d.**, Zagreb, Radnička cesta 50, MBS 080002817, OIB 02535697732, kao okrivljene pravne osobe te protiv **svih članova Uprave** četvrtookrivljenog na dan 1. travnja 2014.
- 5) **RAIFFEISENBANK AUSTRIA d.d.**, Zagreb, Petrinjska 59, MBS 080002366, OIB 53056966535, kao okrivljene pravne osobe te protiv **svih članova Uprave** petookrivljenog na dan 1. travnja 2014.
- 6) **SOCIETE GENERALE-SPLITSKA BANKA d.d.**, Split, Ruđera Boškovića 16, MBS 060000488, OIB 69326397242, kao okrivljene pravne osobe te protiv **svih članova Uprave** šestookrivljenog na dan 1. travnja 2014.
- 7) **ZAGREBAČKA BANKA d.d.**, Trg bana Josipa Jelačića 10, MBS 080000014, OIB 92963223473, kao okrivljene pravne osobe te protiv **svih članova Uprave** sedmookrivljenog na dan 1. travnja 2014.

kojom se zahtijeva od Državnog odvjetništva Republike Hrvatske da bez odgode poduzme sve zakonom predviđene radnje te nakon provedenih istražnih radnji pokrene sveobuhvatne prekršajne postupke protiv sedam osumnjičenih banaka i odgovornih osoba u tim bankama.

Gore prijavljene pravne osobe i odgovorne osobe u tim pravnim osobama (u nastavku: Osumnjičenici) nisu do dana 1. travnja 2014. g. pa niti do dana podnošenja ove Prijave, u mjestima ugovaranja kredita, s potrošačima dužnicima u kreditima bez obzira na valutu kredita, ugovorenim bez podataka o načinu promjene kamatne stope odnosno bez ugovorenih parametara i fiksnih dijelova kamatne stope te razdoblja promjene kamatnih stopa, ugovorili anekse ugovora o kreditu, koje je trebalo ugovoriti u mjestu sklapanja svakog pojedinog ugovora o kreditu, a kojim je trebalo ugovoriti parametar i fiksni dio kamate te razdoblja promjene kamatnih stopa u skladu s odredbama članka 11.a stavka 5. Zakona o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine [75/09](#), [112/12](#), [143/13](#) i [147/13](#)) čime su Osumnjičenici počinili najmanje 100.000 prekršaja, pojedinačno opisanih člankom 26. stavkom 1. podstavkom 28. Zakona o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine [75/09](#), [112/12](#), [143/13](#) i [147/13](#)) kojim je za svaki takav prekršaj zapriječena novčana kazna za pravnu osobu od 80.000,00 do 200.000,00 kn, dok je za odgovorne osobe u pravnoj osobi na temelju članka 26. stavka 2. istoga zakona predviđena novčana kazna od 10.000,00 do 50.000,00 kn, za svaki pojedinačni prekršaj.

O b r a z l o ž e n j e

Osumnjičenici su ugovarali s potrošačima ugovore o kreditu u kojima su ugovarali promjenjivu kamatnu stopu na način da se ista mijenja jednostranom odlukom Osumnjičenika, a to znači da u citiranim ugovorima nisu bili ugovoreni egzaktni podaci na temelju kojih se kamatna stopa mijenja. Radi se o svim ugovorima o kreditu sa promjenjivom kamatnom stopom, koji su kod Osumnjičenih bili ugovoreni u periodu prije 1. siječnja 2010., a koji ugovori nisu još uvijek bili otplaćeni na dan 1. travnja 2014. Prema podacima i procjenama Podnositelja, takvih kredita bilo je oko 100.000.

Dokaz 1 (digitalni zapis): Primjerci ugovora o kreditu za Osumnjičenike od 1) do 7)

Usljed takva postupanja Osumnjičenika, potrošačima je nanesena šteta od nekoliko milijardi kuna preplaćenih kamata te počinjenje štete kao i štetne posljedice traju i danas.

Zakonom o potrošačkom kreditiranju (dalje: ZPK) propisano je **člankom 11.a stavkom 5.** sljedeće:

„(5) Za sve postojeće ugovore o kreditu sklopljene do stupanja na snagu ovoga Zakona, u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno posljedične veze, vjerovnik u skladu s ovim člankom, mora definirati parametar, i to jednu od sljedećih varijabli:

- referentnu kamatnu stopu (EURIBOR, LIBOR) ili*
- NRS ili*
- prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili*
- prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti*

te fiksni dio kamatne stope i razdoblja promjena kamatnih stopa. Pri tome, promjenjiva kamatna stopa kod ugovora o stambenom kreditu sklopljenih uz valutnu klauzulu, kod kojih je tečaj ugovorene strane valute u odnosu na ugovoreni tečaj na dan prvog korištenja kredita aprecirao za više od 20 %, za sve vrijeme dok takva aprecijacija postoji, ne smije biti viša od prosječne ponderirane kamatne stope hrvatskih kreditnih institucija uz koju su stambeni krediti u odnosnoj valuti odobravani, umanjene za 30 %, zaokruženo na dva decimalna mjesta. To zakonsko ograničenje visine kamatne stope se primjenjuje isključivo jednokratno i tijekom ograničenja kamatna stopa je nepromjenjiva, a ovo ograničenje konačno se prestaje primjenjivati s prvim dospijanjem kreditne obveze nakon što ugovoreni tečaj odnosne valute deprecira na razinu ispod navedene aprecijacije, kontinuirano u razdoblju od 30 kalendarskih dana. Hrvatska narodna banka će do 15. prosinca 2013. godine objaviti podatak o prosječnoj kamatnoj stopi iz ovoga stavka.

Vjerovnici su u roku od šest mjeseci nakon prestanka primjenjivanja zakonskog ograničenja visine kamatne stope dužni, ponuditi konverziju preostalog dijela neotplaćenog kredita u kunski ili kredit s valutnom klauzulom EUR. Ako dužnik ne pristane na konverziju u roku od mjesec dana od datuma ponude, nastavak otplate kredita vrši se prema ugovorenim uvjetima, pri čemu ne vrijedi ograničenje maksimalne kamatne stope iz članka 11.b ovoga Zakona u odnosnoj valuti, nego najpovoljnije ograničenje koje vrijedi za ostale valute sukladno članku 11.b stavku 1. ovoga Zakona. Troškovi ugovaranja u skladu s ovim stavkom i svi popratni troškovi u vezi s tim, ne smiju se zaračunati korisniku kredita. “

Člankom **13.**, stavkom **2.** Zakona o izmjenama i dopunama ZPK-a (Narodne novine 143/13), dalje **ZID ZPK 2013**, propisano je sljedeće:

*„(2) Za postojeće ugovore o kreditu sklopljene do stupanja na snagu ovoga Zakona, u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno-posljedične veze, vjerovnici moraju s dužnikom **uskladiti** kamatnu stopu, određivanjem parametra i fiksne marže, kao i razdoblja promjena kamatnih stopa, najkasnije do 1. siječnja 2014. “*

U skladu s odlukom Ustavnoga suda U-I-3541/2015 i U-I-2780/2015 dio članka 13. stavak 2. u kojem je kao krajnji datum usklađivanja vjerovnika sa Zakonom o potrošačkom kreditiranju određen 1. siječnja 2014., ukinut je te je citiranom odlukom utvrđeno kako vjerovnik (ovdje Osumnjičenici) nije mogao počinuti prekršaj do 1. travnja 2014. Zbog toga se kao vrijeme počinjenja prekršaja označava vremensko razdoblje od 2. travnja 2014. pa nadalje. Citiranom odlukom Ustavnog suda RH također je utvrđeno kako su prekršajne odredbe ZID ZPK 2013, na temelju kojih se podnosi ova prijava, u skladu s Ustavom RH i zakonima Republike Hrvatske. Citirana odluka nalazi se na sljedećem linku Ustavnoga suda:

<http://sljeme.usud.hr/usud/praksaw.nsf/Praksa/C12570D30061CE54C1257FAA003E79F0?OpenDocument>

Člankom **26.** stavkom **1.** podstavkom **28.** ZPK-a propisano je sljedeće:

„Članak 26.

(1) Novčanom kaznom od 80.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vjerovnik ili kreditni posrednik:

– ako protivno odredbama članka 11.a stavka 5. ovoga Zakona za postojeće ugovore o kreditu u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno-posljedične veze ne ugovori s dužnikom parametar, i to jednu od sljedećih varijabli: EURIBOR, LIBOR, NRS, prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti te fiksni dio kamatne stope i razdoblja promjene kamatnih stopa ili kod

stambenih ugovora o kreditu, kod kojih je tečaj ugovorene strane valute u odnosu na ugovoreni tečaj na dan prvog korištenja kredita aprecirao više od 20 %, ne primjenjuje zakonsko ograničenje visine kamatne stope ili po prestanku aprecijacije ne ponudi potrošaču konverziju preostalog dijela neotplaćenog kredita u kunski ili kredit s valutnom klauzulom EUR bez naknade ili potrošaču zaračuna bilo kakve troškove ugovaranja i popratne troškove u vezi s tim“

Člankom **26. stavkom 2. ZPK-a** propisano je sljedeće:

„Članak 26.

(2) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi“

Osumnjičenici su postupili protivno citiranim odredbama zakona te umjesto da s potrošačima dužnicima, **usklađe i ugovore parametar i fiksni dio kamatne stope te razdoblja promjene kamatnih stopa**, oni su to **propustili učiniti**. Suprotno odredbama zakona oni su **jednostrano** odredili te veličine i razdoblja i to tako da su od kamatne stope koja je vrijedila u trenutku određivanja fiksnoga dijela kamatne stope oduzeli vrijednost promjenjivog parametra u tome trenutku, a osumnjičenik pod 5) zatečenu kamatnu stopu uvećao je za vrijednost promjenjivog parametra, čime je ostvareno obilježje prekršaja iz čl. 26. st.1. podst. 28. Zakona.

Dokaz 2 (digitalni zapis):

Obavijesti Osumnjičenika o promjenama kamatnih stopa u primjeni ZID ZPK 2013, kojima se potvrđuje počinjenje prekršaja od strane samih Osumnjičenika

Takvo postupanje Osumnjičenika u suprotnosti je i s pravomoćnom presudom Trgovačkoga suda u Zagrebu poslovni broj P-1401/12, potvrđenom presudom Visokoga trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj Pž-7129/13-4, koja je potvrđena i revizijom Vrhovnoga suda poslovni broj Revt 249/14-2, jer je tom presudom pravomoćno utvrđeno kako su sve odredbe o načinu promjene kamata ugovorene u kreditima između Osumnjičenika i svih potrošača dužnika između 10. rujna 2003. i 31. prosinca 2008. ništete te da su one ništete i danas. To znači da je svaka jednostrana promjena kamatne stope od strane Osumnjičenika od dana zaključenja pojedinih ugovora do danas bila nezakonita, osim u nekim slučajevima primjene zakonski propisane ograničene kamatne stope, u skladu s člankom 11.a st. 5. ZPK, s tim da se napominje kako neodređivanje zakonskoga maksimuma kamatne stope na 3,23% nije predmet ove prijave.

Linkovi za citirane presude su sljedeći:

<http://udrugafranak.hr/wp-content/uploads/2015/05/1-stupanjska-presuda1.compressed.pdf>

http://udrugafranak.hr/wp-content/uploads/2015/05/VTSRH-Pz-7129-13-4_AN.pdf

<http://udrugafranak.hr/wp-content/uploads/2015/05/Priopcenje-2015-05-14-2.pdf>

Evidentno je dakle da Osumnjičenici nisu postupali sukladno odredbama ZPK-a (ZID ZPK 2013), nego su naprotiv postupali prema vlastitu nahodjenju, jednostrano mijenjali kamatnu stopu te umjesto da, u skladu s obvezom iz zakona, **s potrošačima dužnicima ugovore** promjenjivi parametar i fiksni dio kamate zajedno sa razdobljima promjena kamatnih stopa, te veličine **odredili su jednostrano**, bez ikakva usklađivanja i bez ugovaranja s potrošačima dužnicima.

Napominjemo da se ugovori o kreditu u skladu sa čl. 1022. Zakona o obveznom odnosima (NN 35/05, 41/08 i 125/11) moraju ugovarati pisanim putem što znači da se i izmjene tih ugovora moraju ugovarati pisanim putem pa prema tome ne vrijedi prešutno prihvaćanje od strane potrošača dužnika takva postupka Osumnjičenika. Osim toga Zakonom o obveznim odnosima, člankom 3., određeno je kako sudionici ugovornog odnosa moraju biti ravnopravni, dok je člankom 4. određeno da se sudionici kod zasnivanja ugovornog odnosa moraju pridržavati načela savjesnosti i poštenja pa stoga jednostrana i nezakonita promjena ugovornih obveza predstavlja očito kršenje temeljnih načela obvezno-pravnog odnosa te svakako ne spada u ravnopravan odnos niti je takav način samovoljnog određivanja obveza utemeljen na načelu savjesnosti i poštenja.

Odgovornost svih članova uprave Osumnjičenika 1) do 7) temelji se na čl. 240. Zakona o trgovačkim društvima te čl. 61. Prekršajnog zakona odnosno na odgovornosti svih članova Uprave za zakonitost rada pravne osobe u cjelini, koje pravno stajalište je potvrđeno i sudskom praksom Visokoga prekršajnog suda u Zagrebu.

Slijedom iznesenog, smatramo da postoje osnove sumnje kako su se u djelovanju svih Osumnjičenika ostvarila sva bitna obilježja prijavljenog prekršaja iz čl. 26. stavka 1. podstavka 28. Zakona o potrošačkom kreditiranju (ZID ZPK 2013), pa se predlaže da Državno odvjetništvo RH poduzme sve zakonom predviđene radnje i protiv svih Osumnjičenika pred nadležnim sudovima pokrene prekršajne postupke kako bi osumnjičenici bio proglašeni krivima i kažnjeni po zakonu, konkretno:

1. Da se svakoj osumnjičenoj pravnoj osobi Osumnjičenika od 1) do 7) izreknu novčane kazne u iznosu 200.000,00 kn po svakom počinjenom prekršaju, zbog prekršaja opisanoga u članku 26. stavku 1. podstavku 28. ZPK-a.

2. Da se svakoj osumnjičenoj odgovornoj osobi u pravnoj osobi Osumnjičenika od 1) do 7) izrekne novčana kazna u iznosu od po 50.000,00 kn za svaki pojedinačni prekršaj, zbog prekršaja opisanoga u članku 26. stavku 2. ZPK-a.

NAPOMENA:

Potrošači dužnici su u zanemarivom broju u odnosu na broj prekršaja već pokrenuli vlastite prekršajne postupke, na temelju kojih je doneseno već nekoliko desetaka prekršajnih nepravomoćnih kazni protiv banaka, pa vam u prilogu dostavljamo digitalne zapise nekoliko desetaka takvih nepravomoćnih presuda prekršajnih sudova kao dokaz da prekršajni sudovi već jesu postupali protiv banaka zbog opisanog prekršaja.

Dokaz 3 (digitalni zapis):

Digitalne preslike prvostupanjskih presuda protiv Osumnjičenih zbog počinjenja prekršaja koji je predmet ove prijave

Budući da je prošlo već **više od dvije godine od počinjenja opisanih prekršaja** potrebna je promptna istraga i HITNO postupanje u smislu podnošenja optužnih prijedloga pred nadležnim prekršajnim sudovima, **a sve kako ne bi došlo do zastare prekršajnog gonjenja.**

Napominjemo kako se radi o sustavnom i kontinuiranom djelovanju Osumnjičenika za koje je moguće izricanje novčanih kazni u ukupnim iznosima u rasponu od **9 do 25 milijardi kuna.** Ukoliko dođe do zastare prekršajnog progona, a DORH na vrijeme ne poduzme potrebne istražne radnje i ne optuži Osumnjičenike na prekršajnim sudovima, poglavito ukoliko u tom trenutku dosad donesene presude protiv Osumnjičenih postanu pravomoćne, upozoravamo već sada kako ćemo DORH držati odgovornim za zanemarivanje svojih službenih dužnosti u očuvanju pravnoga poretka Republike Hrvatske te ćemo u tom smislu biti primorani i poduzeti sve potrebne legalne mjere protiv takvog (ne)postupanja.

U Zagrebu, 9. lipnja 2016.

Podnositeljica zahtjeva u ime Udruge Franak

Jasmina Barić, Voditeljica i zastupnica Udruge Franak, vr.